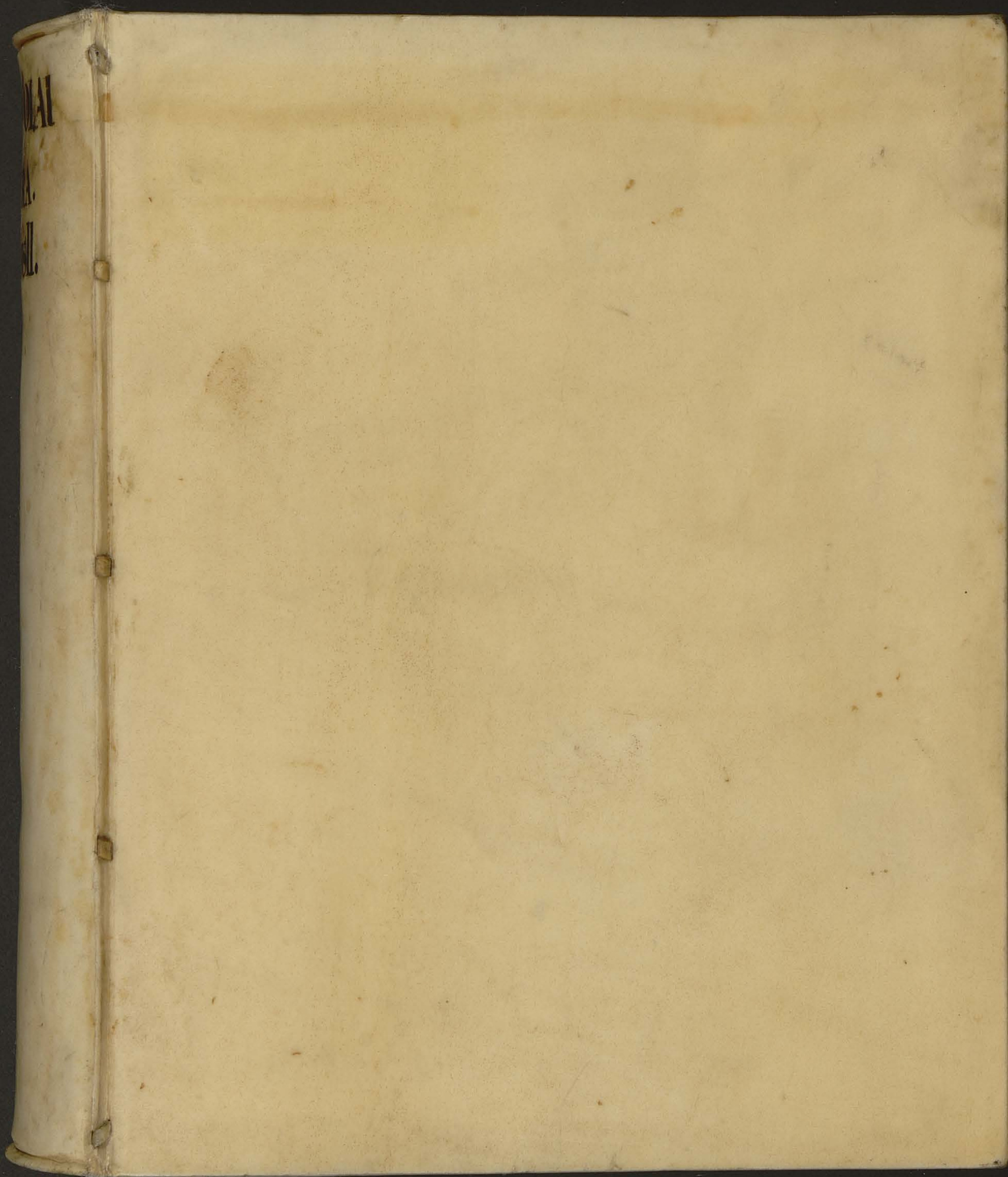

Vacandum Studiis.
Ex Bibliotheca
VALENTINI SCHLIEFF
Gedani.

Henrici Nicolai.

1. Gymnasium Logicum repetitum
2. Exercitatio de Cognitione humana universa.
3. Tr. de Esse alicubi seu Ubietate.
4. Pro methodo Trinitatis aliisq; materiis Apologia.
5. Quadrigatus expensus seu Consideratio quadrigae quaestionum de Syncretismo nonnemini Wittebergae emissae.
6. Exercitatio de Prudentia Theologica.
7. Exerc. de Obedientia tam Civili quam Spirituali.

D.O.M.A.

Gymnaſij Logici repetiti

DIATRIBE XII.

DE

SYLLOGISMO MODALI

Diſputationis loco

Ad Sententiarum collationem in Gymnaſio Dantiſcano propoſita

PRÆSIDE

HENRICO NICOLAI,

Philoſophiæ Profeſſore Publico.

Reſpondentis partes obtinente

IOHANNE WINTERO,

Lubecenſe Saxone.

Ad diem 18. Februarij S. N.

In Auditorio Philoſophico.

Horis ab 8. matutinis.

DANTISCI, Typis GEORGI RHETI,

Anno M. DC. XL.

Gymnasij Logici repetiti
Diatribe XII.
De Syllogismo Modali.

I.

ANnibal, vaferrimus militiæ Imperator, cum navali prælio cum Eumene Rege congredi deberet, & navium copiâ se superari sentiret, angues collectos ollis indere jussit: quibus sub prælio navibus hosticis ex mandato Imperatoris injectis, hostis & anguibus simùl & militi est implicatus. Atq; eo astu Eumenes superatus, terga dare coactus est, Ut in Annibale Plutarchus & D. Hoffmannus l. 6. V. L. c. 6. *narrant. Cui simile quid de Oppidanis Regiæ Parthorum* Zvingerus Vol. 5. l. 3. *memorat, quòd ollas venenatis aviculis plenas in hostes dejecerint, quæ fractis ollis infesto laniatu Ora Romanorum lacerârint. Ac in* Logicis *non dissimile quid evenire videamus. Duro adversario concertaturi modalem propositionem interdum velut implicaturam formam collectioni syllogisticæ involvimus, inde & Syllogismo & modo simùl implicatus Antagonista, difficilem argumenti solutionem desperans, insolutum Syllogismum relinquere cogitur. Sed ne nobis id eveniat, necessum est, & syllog. modalis processum cognitum habere: & specialiùs ad judicij Logici sacoma formam ejus appendere, Ut quid ferat ea, quid ferre abnuat, animus ex habitu Ratiocinandi jam præcognoverit.*

2. *Syllogismus modalis* vel *præcognitivè tractari potest,* vel *cognitivè. Illud dupliciter. 1.* An *peculiariter in Logicis de eo præcipiendum? 2.* Quinam *de eo singulariter scripserint?*

3. Quà primum, *Negant* Ramei *in Logicis peculiariter de*

ter de eo agendum, *Cum facilè ex generali Syllogismo pateat.* Ramus l. 7. Sch. Log: c. 8. Beurhusius p. 2. p. 878. *Similiter* & Gassendus ex: 6. c. Aristot. §.3. *Ac ante omnes illos* Vives l. 3. d. causs. corr. art. *Hinc communiter hanc doctrinam omittunt.* *Eosq́; sequuntur* Dusa, Keckermannus, Libavius, Timplerus, Crellius, (*quem excusat Arnisæus, quòd Tyronibus scripserit,* in Crel. l. 3. p. com. c. 10. l. f.) Hunnæus, Titelmannus, aliją;. Finckius d. Syll. c. 7. t. 3. *plerosq́; & nobilissimos Peripateticorum eum omittere ait, & magis in usu esse Græcis, quàm Latinis. Ita & ex parte* Keck. l. 2. Log. s. 1. c. 3. & tr. 2. pr. Lo. c. 3. § 7. *Quæ falsa esse partim* t. 4. *patebit, partim hodierna disputantiũ experiẽtia in omnibus facultatibus evincit, ubi frequenter syllogismi modalis usus auditur.* *Et tradendum eum peculiariter patet* 1. Datur *in parte secundâ propositio modalis distinctè à purâ explicanda.* V. d. 8. t. 22. E. *in parte tertiâ Syllogismus Modalis.* *Nam propositiones ad Syllogismos debent ordinari posse, nisi vanè proponantur.* 2. Consequentia *in Syllogismo Modali aliter procedit, quàm in puro, Vt rectè Philosophus in* 1. prior. c. 8. *Rectè concludes: Omnis homo edit. Quidam dives est homo. E. quidam dives edit.* *At in modalibus cautè procedes. Contingit omnem hominem edere. Necesse est omnem divitem esse hominem.* *Hic dubium, an necessariò, an contingenter concludas,* *Nî ex modalibus formam concludendi scias. E. hæc doctrina peculiariter in Logicis est tradenda.* *Quicquid enim intellectum in consequentia singulariter perficit, malè in perfectâ Logicâ omittitur.* *Et sic etiam novæ artis aliquid hic occurrit. Sic: Impossibile est lapidem esse animal. Impossibile est leonem esse lapidem. E. impossibile est leonem esse animal.* *Nunquam evades, nî ex modalibus formam solvendi scias,* *Et sic falsum, totam hanc rem ex generali Syllogismo sol-*

mo solvi posse, nihilq́; nova artis hic esse, ut Ramistæ solent. 3. Quod *mirificè disputantem involvere potest, pro eo planè solvendo Logicus media distinctè suppeditare debet. Secùs non omnes argumentandi formas expediet, & sic mancus erit. At Syllogismus modalis est tale quid.* V. t. 11. 12. seq. *E.* 4. Intelligendis *etiam multorum Logicorum scriptis viam hæc doctrina aperit, qui syll. mo. distinctè tractârunt. Quos aliàs nullo cum fructu leges, nec intelliges. Quod* Ramus *objicit, Quòd Syllogismus modalis terminum aliquem, modum, ter repetat in Syllogismo, & sic falsus sit, futile & Rameo judicio dignum est. Modus enim non terminus, sed determinatio saltem propositionum est. Nisi admodùm latè sumas terminum pro quocunq́; in propositione occurrente. Quomodo & copula & syncategorema terminus est. Ita* Heymb. de Sy. mod. f. 1. §. 1. *Quæ tamen, ut syncategoremata, à terminis distinguere solemus, & additamenta eorum appellare. Et sic legitimè repeti modo potest etiam in Conclusione. Imò si quandoq́; sit pars medij Termini, tùm non repetendus est in Conclusione.* V. t. 15. *Sed in Syllogismo modali rectè constituto nullum tale vitium ostendetur, & sic legitimâ suâ consequentiâ procedet, Cujus modos Logicus distinctè novisse & exhibere debet.*

4. Quà secundum: *Syllogismum modalem peculiariter tractârunt, summus ille in Philosophiâ Dictator,* Aristoteles l. 1. prior. à c. 8. usq́; ad 22. Ex eo Monlorius l. 1. prior. c. 21. & Cl. l. M. l. 4. inst. à c. 8. usq́; ad 22. Conimbric. in 1. prior c. 8. q. 10. seq. Scheibl. d. Syll. c. 13. n. 98. 99. seq Keslerus d. conseq. c. 31. Hopffnerus in 1. prior. c. 8. & 23. Sturmius l. 2. par. Dia. p. 77. 78. seq. Danhauverus id. disp. f. 2. §. 78. seq. Toletus l. 4. intr. Dia. c. 16. Flacius l. 5. Log. gen. à c. 17. usq́; ad finem. Cor. Martini l. 3. com. p. com. c. 11. 12. 13. Gutkius Syn. Log. p. 416. 417.

& ex. 15. Log. Div. Smiglecius d. 13. Log. q. 11. Scharfius l. 3. Log. c. 10. Paucis Fonseca l. 6. Log. c. 29. Barthol. l. 3. par: com. c. 7. Morisan. in l. 1. prior. c. 9. Faber in l. 1. prior. c. 9. 10. 11. Mendoza d. 10. Log. §. 145. *& peculiaribus tractatiunculis materiam hanc diduxerunt* Nihusius tr. de modalibus & disp. Log. 7. Heymburgerus dis. de Syll. mod. *& alij.* Hic illud etiam advertendũ, *si in doctrinâ modalium apud summum Philosophum aliquid inveniatur inaccurati, ut putat* Mendoza d. 4. sum. §. 27. Cor. Martini c. l. c. 13. & t. 17. 18. *patebit: non ob id celsum omninò Philosophum cum Ramo exagitandum; sed cogitandum, ipsum primum fuisse, qui distinctè & accuratè Syllogismi doctrinam pertractaverit, cum nemo antè eum id fecerit, Vt benè* Zabarel. l. d. 4. fig. c. 5. *Et ea, quæ jure in Arist. hic taxari possent, tanquam nunquam cognita, universa prætermisit Ramus: Contrà ad ea adhæsit, quæ verissima & solidissima sunt, quod absurdissimi hominis argumentum esse jure asserit* C. Mart. c. l. c. 11. & l. d. analys. Log. s. 1. c. 4. Ac post eum Danhauver. jde. disp. s. 2. §. 80.

5. *Fuit* præcognitio. Cognitio *est nominalis & realis.* Nominalis *in voce Syllogismi, de quâ* d. 10. t. 7. *& voce modi, de quâ* d. 8. t. 20. vide. *Hic modalis Syllogismus dicitur à propositionibus modalibus vel unâ, vel omnibus.* Realis *triplex:* definitiva, divisiva, & affectiva.

6. *Definitio hæc sit:* Syllogismus modalis est Syllogismus perfectus, habens propositiones modales. *Dicitur* 1. Syllogismus perfectus, *quia formâ apertâ in aliquâ figurâ & modo Conclusa constat. Habetq́, definitionem & principia generalia Syllogismi,* d. 10. *requisita. In imperfectis argumentationibus, ut Syllogismis compositis, Enthymemate, Inductione, non facilè admittimus propositiones modales, quia*

quia istæ argumentationes alioquin sunt imperfectæ, nec rigida Syllogismi requisita admittunt. Et levibus ac aliàs implicitu argumentationibus adhuc modos velle addere, quibus implicatiores reddantur, non est operæ pretium accurato Logico. Eoq; Syllogismos modales omnes Aristoteles sub perfectâ formâ recensuit, 1. prior. c. 9. & seq. 2. Habent propositiones modales. *Vulgò modales dicuntur vel compositæ vel divisæ. Compositæ parùm curantur à Logico, sunt enim reverâ puræ,* d. 8. t. 20. *Faciunt tamen quidam Syllogismi modales ab authoribus dicti, ut ob resolutionem eorum interdum qualiscunq; illarum sit habenda ratio.* V. t. 8. 9. *Ergò hic propositio modalis notat & divisam vel exclusam, ut alij vocant, Mendoz. d. 4. sum.* §. *51. primariò, Nam hæc potissimùm hic advertitur, & inprimus Syllogismum modalem facit, ut t. 13. patebit: Et* compositam *secundariò. Nam hæc in aliquo Syllogismo cautè est observanda, qui quomodocunq; dicitur modalis.* V. t. 11. 3. Partes Syllogismi *modales proximæ sunt propositiones modales: remotæ Termini, dictum & modus, qui dicitur terminus generalissimo significatu.* V. t. 3.

7. *Fuit* definitio: *Sequitur* divisio. *Syllogismus modalis I. Est* vel *compositus, ubi modus est prædicatum, hic secundariò attenditur à Logico:* Vel *divisus, ubi modus est determinatio prædicati & subjecti, hic primariò. II.* Vel *merus* vel *mistus.* Merus, *qui constat ex meris modalibus. Et his vel unius generis, vel diversorum.* Mistus, *qui ex modalibus & puris. III.* Vel *primarius, qui constat ex primarijs modalibus, ut nec: cont: poss: imposs:* Vel *secundarius & analogicus, qui ex secundarijs, Quales sunt exponibiles. De omnibus distinctè.*

8. *Vt ordinatè & perspicuè tota res proponatur, advertantur sequentia monita generalia.* 1. De Modalib. compo-

tis. 1. Syllogismus ex modalibus compositis ex generalibus regulis Syllogisticis est dijudicandus, nec multum curatur à Logico. *Modus in hoc Syllogismo est pro prædicato, non determinatione formæ propositionis, & sic non verus formalis modus. Vt: Hominē esse animal e. necesse. Hominē esse equ. est hom. es. a. E-h. e. e. est necesse. Canē esse corpus est necesse. Canē esse lapidē est Canē esse corp9. Ergò, &c. In his & similib9 resolvendis non procedendum ad formam divisorum, ut modus in adverbium mutetur, & medius ponatur. Nam hoc hic non procedet. Vt: Homo necessariò est animal. Quod est equus, est homo. E. quod est equ. necessariò est homo. Hic nulla consequentia. Nam minor & Conclusio falsissima: Sed modus pro prædicato relinquendus: Et attendendum ad significationem Terminorum, an illa in utraq; præmissâ servetur eadem, quod hic non est. Nam majoris subjectum, hominem esse animal, sumitur* indeterminatè, *non determinando ad hoc vel illud. At in prædicato minoris sumitur determinatè, pro animali irrationali. Nam indeterminatè sumptum falsum est: Et sic sunt 4. Termini. Vel contrà, τὸ anim. in majore determinatè sumitur pro an: rationali. Indeterminatè sumptum falsam eam facit. Non enim necesse est, hominem esse animal qualecunq;, sed rationale tantùm. Minor autem subsumit, acsi major indeterminatè vera esset.* Deinde *minoris duplex est sensus. 1. Hominem esse equum est aliquid, quo dato sequitur hominem esse animal. Sic longè prædicatum abit à subjecto majoris, & apertè fiunt 4. Termini: subjectum enim Majoris hunc sensum non habebat. 2. Hominem esse equum est idem, ac hominem esse animal. Sic consentit cum subjecto majoris, sed minor falsissima est. Non enim hoc idem est, homo est equus, & homo est animal. Hoc enim verum, prius falsum est*

9. Simi-

9. *Simile de variatione Terminorum est in reliquis. Vt: Omne animal esse bestiam est contingens. Omnis leo est animal. E. omnem leonem esse bestiam est contingens. Omnem hominem esse doctum est contingens. Omnis stultus est homo. E. Omnem stultum esse doctum est contingens. Nullum animal esse equum est impossibile. Omne bipes est animal. E. nullum bipes esse equum est impossibile. Hominem esse animal est necesse. Hominem esse furem est h. e. a. E. h. e. f. e. n. Hic in Minore* vel *mala ad subjectum majoris est subsumptio Termini medij, Pars enim ejus repetitur, cum totus repetendus esset, Nam* ita *subsumendum: Omnis leo est id, omne animal esse bestiam. Nam hoc totum subjectum Majoris erat. Sic: Omnis stultus est id, omnem hominem esse doctum. Omne bipes est id, nullum animal esse equum. Jam hæ minores sunt falsissimæ:* Vel *si legitimè subsumatur, minor tota falsa erit. Sic: Contingit nullum animal esse hominem. Omne rationale est animal. E. contingit nullum rationale esse hominem. Non resolves ita: Nullum animal contingenter est homo: Nam hoc falsum, Cum aliquod animal, quod sc. indifferens adhuc & indeterminatum est, contingenter se habeat ad hominem vel non hominem. Nam generi ut sic, contingens est, esse ad hanc vel illam speciem determinatum, Vt Philosophi dicunt.* V. Scharfium l. 1. Log. tr. 2. c. 2. §. 5. *Et hoc modo illæ propositiones omninò concedi possunt & in negatis, ut hic: & affirmatis, Vt: Quædam substantia (scil. indeterminatè adhuc sumpta,) contingenter est leo. Nec video, cur hoc simpliciter neget* Nihusius d. mod. p. 1. c. 1. *Sed minorem in dictum modum ad legitimum sensum reduces. N. ani. esse hominem est contingens. O. rationale est id, nullum animal esse hominem. Hoc falsissimum est.*

10. *De* modalibus compositis *in 2. & 3. fig. res est plana.*

plana. Secundâ: *Vt, Quod est necessarium, non est contingens. Hominem currere est contingens. E. Hominem currere non est necessarium. Leonem esse canem est impossibile. Quoddam verum non est impossibile. E. Quoddam verum non est illud, Leonem esse Canem.* Tertiâ: *Hominem esse animal est necesse. Hominem esse animal est verum. E. quoddam verum est necesse.* Conf. Nihusium c.l. p.2. c. 23.

II. *II.* Cautè sensus modalium in Syll. modali advertendus, ne divisus sumatur pro composito, aut contrà; Et modus ponendus pro prædicato. 1. Sensus modalium advertendus: *Fieri enim potest, ut modalis composita sit vera, divisè formata fiat falsa. Vt: Omnem hominis partem esse corpoream est impossibile. Pes est pars hominis. E. pedem esse corporeum est impossibile. Omnem substantiam esse corpoream est impossibile. Canis est subst. E. c. e. c. e. i. Omne an. esse bestiale est impossibile. Canis est animal. Ergò. O. numerum esse imparem, non est necessarium. Ternarius est numerus. E. ternarium esse imparem non est necessarium. Hic major modalis composita & vera. Falsa fiet divisa: Omnis pars hominis impossibiliter est corporea. O. substantia impossibiliter est corporea. O. animal impossibiliter est irrationale. Hæ propositiones sunt falsæ, Quædam enim pars hominis possibiliter est corporea, quædam substantia corporea, qu. ani. irrationale.* Resolvendo *hos Syllogismos minorem rediges in formam* th. 8. 9. *præscriptam hoc modo: Pes est illud, omnē hominis partem esse corpoream. Leo est illud, omnem substantiam esse corpoream, Canis est illud, omne animal esse irrationale. Sic minores erūt falsæ, Consequens enim in illis non sequitur ex Antecedente. Aliàs erit Syll. vitiosus ex 4. terminis. imò ut placet* Nihusio c. 7. c.l. *ex quinq.* 2. Modus pro prædicato ponendus, si sit composita modalis. *Vt: Contingit*

tingit hominem esse coloratum. Contingit album esse hominem. E. contingit album esse coloratum. Resolvatur sic: Hom: esse coloratum est contingens. Quoddam album esse hominem est contingens. E. quod: album esse coloratum est contingens. Hic & purus affirmatus in 2. figura, & medium est in Conclusione. Nih. c. l. *Dubium tamen esse potest, an hæ & similes non potiùs sint divisa. Nam exempla* Nihusij *commodè poterunt divisim proponi, ut post dicetur.* V. c. 21. *Interim parum est, utrovis modo resolvas; Vitium & è compositâ modali facile patebit. Idem habe de istis exemplis: Impossibile est leonem esse Canem. Impossibile est latrans esse leonem. E. imposs. est latrans esse Canem, si propositiones sunt compositæ, Vt intendit idem c. l. Ex divisis facilem habet resolutionem.* V. c. 16.

12. *Hactenùs* de Syll. modalibus compositis: *Sequitur* de divisis. *Hos primò Logicus curat, & eorum resolutionem solicitiùs meditatur. Hi sunt vel meri, vel misti.* V. c. 7. *De utrisq; generalia monita sequentia habeantur.*

13. *I.* Modales divisæ formaliter resolvantur, id est, modum adverbialiter habeant medium, determinationem copulæ propositionis, sive id per Latinitatem liceat, sive non. *Hoc hic parum curatur, Vbi sensus rerum, non ornatus verborum attenditur: Et in scholis Philosophorum & Logicorũ, non Grammaticorũ versamur. Vt, Necesse est hominem esse animal. Necesse est Petrum esse hominem. E. necesse est Petrum esse animal.* Resolvas *formaliter sic: Homo necessariò est animal. Petrus necessariò est homo. E. Petrus necessariò est animal. Ratio est, Nam ita resolutus modalis statim identitatem Terminorum aut diversitatem ostendet, quod in primo limine observasse ad legitimam Syll. resolutionem multum facit. Sic in proposito, medium non ita sub-*

sumitur in minore, ut erat præmissum in Majore. Nam in minore est modificatum: At in majore erat absolutum. Hinc sunt 4. Termini, utut materia aliàs procedat. Hic procedendi forma inprimis spectatur. Aristoteles *interdum modos us subjecta aut prædicata spectat. Sed in formali resolutione omnes ad prædicata referendi, eò enim in formali sensu pertinent, & varietas terminorum apertissimè hinc perspicitur.*

14. *II.* Ex terminis medijs puris & modalibus, aut his inter se confusis formaliter nihil sequitur. *Fiunt enim 4. Termini in argumento, Quia non supponuntur Termini identicè. Hæc variatio facillimè patet ex modalibus formaliter secundùm* th. 13. *resolutis. Sic* in puris & modalibus: *O. currens est animal. Contingit quendam tabellarium esse currentem. E. Contingit quendam tabellarium esse animal. Resolvendo sic dices: O. currens est animal. Q. tabellarius contingenter est currens. E. quidam tabellarius contingenter est animal. Hic variatur medium in Minore, cum absolutè præmittatur in majore. Aliud est, esse currens absolutè: aliud, contingenter esse currens. Idē procedit in alijs. Vt: Oe. peccatū in sp. S. damnat. Adulteriū impos. e. pecc. in sp. S. E. adult. impos. damnat. O. prædestinatio est actio divina Creatio impossibiliter est prædestinatio (sc. formaliter.) E. Creatio imposs. est act. div.* In modalibus inter se. *Vt in 2. fig. Contingit omne animal esse currens. Impossibile est sedens esse currens. E: impossibile est sedens esse animal. Resolvatur ita: O. animal contingenter est currens. O. sedens impossibiliter est currens. E. omne sedens impossibiliter est animal. Hic alius modus additur medio in minore, quàm erat in Majore, & sic sunt 4. Termini.*

15. *III.* Ex termino medio in utraq; præmissâ modificato, ad eundem in Conclusione repetendum N. V. C.

Ingre-

Ingrederetur enim medius Terminus Conclusionem. Vt, O. quod necessariò est animal, sentit. Homo necessariò est animal. Ergò homo nec. sent.] *Hic modus pertinebat ad medium Terminum, & consequenter non est repetendus in Conclusione. Sic in 2. fig. O. homo necessariò est animal. Lapis non necessariò est animal. E. lapis non necessariò est homo. Inferendum tantùm: E. lapis non est homo. Secùs colligi posset; Lapidem contingenter esse hominem.*

16. *IV.* Ex puris impossibilibus, aut minore 1. vel 3. figuræ impossibili, formaliter nihil sequitur. *Nam impossibilia æquipollent negativis. Vt: Impossibile est hominē esse lapidem. Imposs. est adamantem esse hominem. E. imposs. est adamantem esse lapidem. Resolves ita: Homo impossibiliter est lapis. Adamas impos: est ho. E. A i estlapis. Hic & pura impossibilia, & medium in minore formatur modaliter, cum in Majore sit purè. Ita in reliquis: Impossibile est peccatum in Spir. S. esse remissibile. Imposs. est peccatum veniale esse peccatum in Spir. S. E. impos: est peccatum veniale esse remissibile.* Sic in 1. figurâ minore impossibili: *Vt, O. homo est animal. Leo impossibiliter est homo. E. Leo imposs. est animal. Hic minor virtualiter negans ob modum impossibilis, ex quo formaliter nihil sequitur. Dico,* formaliter. *Nam materialiter quidvis sequitur ex quovis.* Aristot. *de modo impossibili & possibili nihil specialiter præcepit, quia eorum ratio ex necessario & contingenti facilè colligitur.* V. Cl. I. M. l. 4. inst. Log. c. 22. Keslerum c. l. c. 31. n. 6. In 3. figurâ, *Vt, O. homo est animal. O. homo impossibiliter est leo. E. leo imposs. est animal. O. justitia est virtus. O. just. impossibiliter est temperantia. E. t. j. e. virtus. Minor fit negans, qualis in minore non in ullo modo 3. figuræ admittitur.* V. dec. I. M. d. 9. t. 14. Rauvius *tales resolutiones negat,* tr. d.

enun. modal. c. 4. t. 36. *Et in infinitas resolvendas docet. Vt: Imp. est hominem esse lapidem, h. e. homo est is, qui non potest esse lapis, Vbi prædicatum tantùm infinitum sit. Sed hæc ex falsis hypothesibus de copulâ procedunt,* V. d. 8. t. 6. *Et licet concedâtur, negationem tamen non tollunt. Quædam enim infinita verè negativis æquipollent in sensu,* d. 8. t. 16. *Et modum Impos. sensum negantem importare ipsa Enunciatorum Impossibilium omnium sententia docet.*

17. *V.* Ex modalibus Contrariis confusis formaliter nihil sequitur. *Modi Contrarij sunt necesse & contingens, possibile & impossibile. Vt: Necesse est hominem esse animal. Contingit quoddam sentiens esse hominem. E. contingit quoddam sentiens esse animal. Necesse est peccatum in sp. esse verum peccatum. Contingit quandam incredulitatem finalem esse peccatum in sp. S. E. Contingit quandam incredulitatem finalem esse verum peccatum. Sic: O. homo possibiliter est adultus. Infans impossibiliter est adultus. E. infans impossibiliter est homo. Possibile est omnem hominem esse doctum. Impossibile est infantem esse doctum. E. impossibile est infantem esse hominem.* Alij *ex illis aliquid sequi putant. Indeq́ regulas quasdam ex Aristotele pro consequentiis istis formandis deducunt. Quæ videri possunt apud* Arist. 1. prior. c. 15. 18. Kesl. c. l. n. 11. Schei. c. l. n. 110. Conimbr. in. 1. prior. c. 13. Flacium c. l. c. 19. 20. Heymburg. d. modal. s. 3. c. 2. §. 5. Co. Marc. c. l. c. 12. Durelleum l. 3. dialect. c. 3. p. 545. & alios. *Vt. 1.* In 1. fig. major contingens, minor necessaria, dant Conclusionem Contingentem. *Vt: Omne animal contingenter est dormiens. O. homo necessariò est animal. E. O. homo contingenter est dormiens.* Contrà: *O. ambulans contingenter est currens. O. tardè incedens necessariò est ambulans. E. O. tardè incedens contingenter est currens. Quod impos-*

impossibile. Dices: *Præmissas non esse compossibiles. Nam currens & tardè incedens non consistunt. R. At per modos istos jungi possunt, quibus attribuuntur. Vera enim sunt. Et tamen servatâ eadem formâ ex veris præmissis falsa infertur Conclusio. Quod indicio est, formaliter id non procedere.*

18. 2. Major necessaria, Minor contingens dant Conclus. Contingentem. *Vt, Necesse est omnem hominem esse animal. Contingit quandam substantiam esse hominem. E. Contingit quandam substantiam esse animal.* Contrà: *Necesse est omne animal esse corpus. Contingit quoddam materiatum esse animal. E. Conting. quoddam materiatum esse corpus. At hoc necessarium est, non contingens.* 3. Major negans contingens, Minor necessaria, dant Conclusionem contingentem. *Vt, Contingit nullum animal dormire. Necesse est omnem hominem esse animal. E. contingit nullum hominem dormire.* Contrà: *Contingit nullum animal ambulare. Necesse est omne currens esse animal. E. contingit nullum currens ambulare. Quod impossibile est.* 4. Major negans necessaria, minor contingens, dant Cōclusionem & puram & contingentem. *Vt: Necesse est nullum leonem esse hominem. Contingit quoddam corpus esse leonem. E. Contingit quoddam Corpus non esse hominem.* Flacius c. l. c. 18. *vult, conclusionem semper assimilari Majori in qualitate & modo, & ex parte* Arist. 1. prior. c. 9. *Hoc quîsemper & formaliter procedat, difficulter patet, Vt exempla allata ostendunt.* V. Arnis. c. l. p. 396. Conf. t. 25. *Rectiùs fortassè diceretur,* Ex modis contrariis in 1. fig. formaliter sequi Conclusionem puram, non modalem. *Sed & hoc valdè dubium est, ut quædam exempla ostendunt. V. t. 17. Vbi nec purè sequi patet, Tardè incedens est currens.*

19. 5. In 2. figurâ in tribus primis modis præmissa ne-

ſa negans neceſſaria & affirmans contingens Concluſionem & puram & contingentem dant. Contrà: *Neceſſe eſt nullum hominem eſſe equum. Contingit omne currens eſſe equum. E. nullum currens eſt homo.* Hornejus di. Log. 2. t. 118. 119. *ex tali formâ nihil concludi ait. Nam in 1. figuram reducendo Major erit neceſſaria, Minor contingens. Vnde Concluſio nec neceſſaria, nec contingens, nec pura fit. Vt: neceſſe eſt nullum equum eſſe leonem. Contingit omne currens eſſe equum. E. contingit nullum currens eſſe leonem. Concluſio hic nec pura nec neceſſaria eſt. Contingens ſequi videtur: ſed reverâ non ſequitur, ſi benè reſolvas. Habebit enim hunc ſenſum: E. nullum currens contingenter eſt leo. Quod falſum eſt.* V. t. 18. *Quòd ſi præmiſſa negans ſit contingens, & affirmans neceſſaria, nil ſequitur: Vt nec in 4. modo ſec. figuræ.* Conf. Conimbr. c. l. Schei. c. l.

20. 6. In 3. fig. 1. In modis figuræ affirmantibus una neceſſaria affirmans, altera contingens, contingentem dant concluſionem. *Vt, Contingit omnem hominem eſſe album. Neceſſe eſt omnem hominem eſſe animal. E. contingit quoddam animal eſſe album.* Contrà: *Neceſſe eſt omnem hominem eſſe coloratum. Contingit omnem hominem eſſe album. E. Contingit quoddam album eſſe coloratum. At hoc neceſſarium eſt.* 2. In modis negantibus negans contingens & aff. neceſſaria contingentem dant Concluſionem. *Vt: Contingit nullum hominem ambulare. Neceſſe eſt omnem hominem eſſe corpus. E. contingit quoddam corpus non ambulare.* Contrà: *Contingit nullum hominem actu vivere. Neceſſe eſt omnem hominem eſſe animal. E: Contingit quoddã animal non actu vivere. At hoc contradictoriũ & impoſſibile, nõ ↄtingens eſt.* 3. Negans neceſſaria & affirmans contingens in modis negantibus, dant Concluſionem puram & con-

& contingentem. *Vt: Necesse est nullum hominem esse leonem. Contingit omnem hominem ambulare. E. contingit quoddam ambulans non esse leonem.* Contrà: *Necesse est nullum hominem esse insensatum. Contingit omnem hominem ambulare. E. contingit quoddam ambulans non esse insensatum. At hoc necessarium est, non contingens. Ita nihil certi fermè in his rebus est. Et incertitudinem adjuvat* partim *ambiguitas contingentis,* partim *ambiguitas sensus in propos: modalibus, qui interdum compositus, interdum divisus esse potest.* V. t. 8. seq.

21. *VI.* Ex puris contingentibus formaliter vix aliquid sequitur. *Rationem sumunt quidam, quia sint puræ particulares.* Mendoza d. 4. sum. §. 30. & 51. Werenb. ex: Lo. 9. th. 36. *Hoc de particularitate temporis verum ait* Keslerus c. l. n. 8. *non præcisè subjecti. Sic enim Contingens ad omnia subjecta interdum fundi potest. Rectiùs sumitur à naturâ contingentis, quæ admodùm vaga. Interdum possibili respondet, interdum non: interdum notat id, quod fit vel fieri potest: interdum id, quod est ita, ut possit non esse. Vnde ambiguæ oriuntur propositiones, quæ consequentiam Syll. valdè morantur, & arguendi processum valdè incertum reddunt, ut vix certò & firmiter formalis processus illis niti queat. Sic, Contingit omne currens esse hominem. Contingit omne rationale esse currens. E. contingit omne rationale esse hominem. Quod absurdum. Aristot.* in 1. & 3. figura ex puris *contingentibus Conclusionem sequi contingentem ait* l. 1. prior. c. 13. & 19. Et Arniseus in Crell. l. 3. p. com. c. 6. lit. b. seq. *verum & constantem Syllog: inde elici putat, modò dicta universaliter & legitimè ad figuras se habeant. Sed de 1. figurâ id non esse universale adductum exemplum probat. Quod resolutum divisim, habebit medium*

Termi-

Terminum in minore modificatum, cum in majore esset abso-lutus, & sic 4. terminis ludet. Vt: O. currens contingenter est homo. O. rationale contingenter est currens. E. Arniseus *ex formâ id verum ait, Etsi ex materiâ simùl sit necessarium. Sed falsum est, id verum esse: nexus enim rationalis cum homi-ne non est contingens, Sed necessarius tantùm. Heymburg.* c. l. §. 3. *regerit, Majorem ita fore falsam. Nam & ipsum ho-minem esse currentem, nec tamen contingenter hominem.* At inter *omne currens & hominem nexus reverâ est contingens. Et proinde verè dicitur, O. currens contingenter est homo. Vt-ut sub omni currente homo ipse comprehendi possit, confusè ta-men, vagè, & indeterminatè id fit: & quamdiu non explica-tiùs termini junguntur, semper manet nexus contingens, Quia prior terminus longè est generalior posteriori, & generalius de-terminari ad specialius omninò contingens est.* V. t. 9. *Idem est in similibus. O. animal contingenter est leo: O. substanti-a contingenter est canis. Quæ vera esse nemo negabit.* In 2. figurâ *ex meris contingentibus nihil sequitur. Nequit e-nim contingens Vniversalis etiam negans, simpliciter conver-ti. Vt, Conti: nullum hominem esse Medicum. E. cont. nullum Medicum esse hominem. Vid.* Philoso. l. 1. pri. c. 16. In 3. fig. *etiam non sequitur ad Contingentē conclusionem. Vt: Cont. omne album esse hominē. Cont. omne album e. rationale. E. cont. qu. ration. esse. hominē. Quod falsum. Quare* ex meris çtin-gentibus arguendo, magis ad materiam respiciatur & ha-bitudinem terminorum, an ea illationem patiatur, nec ne, ac ad dicta in modalibus prꝰcomprehensa, quàm for-mam inferendi, *ex quâ vix aliquid certi petetur. Per ma-teriam interdùm hic aliquid sequi potest. Vt, Cont. omnem e-quum currere. Cont. quandam substantiam esse equum. E. cont. quandam substantiam currere. Per formam res est in*
incer-

incerto, eoq; magis suspendenda, quàm urgenda. Ramus eti am Syllog. ex puris Contingentib. respuit, sed ex falso exemplo. V. Co. Mart. l. 3. Com. c. 13. *Alij ex contingentib. formaliter puram tantùm sequi ajunt* D. Höpfn: l. 1. prior. c. 28. *Sed hæc non modaliter infert, sed absolutè tantùm. Aristot. autem contingentem & modalem Conclusionem posuit.* De purâ *non dubitatur.*

22. *VII.* Ex meris necessarijs in 1. & 2. figurâ sequitur conclusio necessaria: In 3. etiam, si legitima fiat illatio. Vt in 1. figurâ: *Quicquid necessariò est homo, necessariò est animal. Petrus necessariò est homo. E. necessariò est animal.* In 2. *Omne currens necessariò movetur. Nullum stans necessariò movetur. E. nullum stans necessariò currit.* In tertiâ *valet etiam, modò legitimè inferas. Sic: Necesse est omnem medicum esse doctum. Necesse est omnem medicum esse hominem. E. Necesse est quendam hominem esse doctum. Hic Conclusio videtur absurda, Cum contingens sit, quendam hominem esse doctum. Sed formaliter procedendo ita inferes: O. Medicus necessariò est doctus. O. Medicus necessariò est homo. E. quoddam, quod necessariò est homo, necessariò est doctum. Conclusio verè concludit de* necessitate hypotheticâ, *posito nempe, Hominem esse Medicum, necesse est, eum esse doctum. Nam major hanc hypothesin involvebat: Eadem ergò & in Conclusione est subintelligenda. Simile est de hoc Syllogismo: Necesse est omnem incredulum damnari. Necesse est omnem incredulum esse hominem. E. nec. est quendam hominem damnari. Quem eodem modo resolves, & sic prodibit Conclusio: E. quoddam, quod necessariò est homo, necessariò damnatur. Quod de necessitate hypotheticâ, posito, quòd sit incredulus, verum est. Et sic puto doctrinam Aristo-*

telis defendi posse. Secùs ut putat Werenb. ex. Log. 9. th. 43. *Etsi aliàs* ex reductionis doctrinâ *aliud vitium ostendi possit, ubi ex minore conversâ per accidens secundùm litteram P. in Darapti, non procedet Conversio de Necesse, sed erit Minor falsa. Vt ostendit* Hornei. d. 7. Log: t. 35. Cor. Mart. l. 3. c. Ram. p. com. c. 13. J. Mart. l. 3. pæd. Log. c. 2. V. dec. I. Misc. d. 9. t. II. 12.

23. *VIII.* In meris modalibus cautè observetur sensus Enunciationum, ut ille verè ervatur. *Vt: Contingit nullũ Canẽ latrare. Cont. om. Can. latrare. E. cont. nullũ Can. esse om. Canem. Majorem non resolves ita: Nullus Canis contingenter est latrans: Nam hoc falsissimum est, & à sensu prioris longè diversum, Quod verum erat: Sed competens resolutio hac erit:* O. canis contingenter est non latrans. *Jam subsumitur: O: canis contingenter est latrans. Sequetur Conclusio: E. quoddam, quod contingenter est latrans, etiam contingenter est non latrans. Hæc Conclusio est verissima. Verum, quod ita latrat, ut contingenter latret, posse etiam contingenter non latrare. Nam modus* contingens *dicit ita esse, ut possit etiam non esse. Ita qui contingenter ridet, potest etiam non ridere, adeoq; contingenter etiam est non ridens. Jam & hæc Conclusio multùm est diversa à priori Conclusione, Vbi inferebatur, null. canem esse om. Canem. Idem est in similibus. Vt, Possibile est nullum hominem currere. Poss. est omnem hominem currere. E. poss. est nullum hominem esse omnem hominem. Resolvatur hoc modo: O. homo possibiliter est non currens. O. homo possibiliter est currens. E. quidam, qui possibiliter est currens, etiam possibiliter est non currens. Quod verum est. Modus enim additus, possibile, potentiam subjecto concedit, & currendi, & non currendi, quæ uni subjecto reverâ competit. Non dicam jam, tales Syllogismos pro-*

mos procedere ex oppositis, *in quibus nonnulli incompossibilitatem propositionum adsimul subjungendum agnoscunt.* V. de II. t. 24.

24. *Hactenùs* de Syllog. modalibus meris: *Sequuntur* misti, *Vbi prop. modales & puræ commiscentur. De his teneantur sequentia. I.* Prop. mistæ Variationem 4. terminorum inducentes nullam formalem dant Consequẽtiam. *Sic: O. currens est animal. Tabellarius contingenter est currens. E. tabellarius contingenter est animal. Major est pura, Minor modalis, ut variet medium terminum & 4. term. inducat. Et hic per formam non valet. Si interdum valeat, per materiam valet: Vt, Omnis homo est animal. Petrus necessariò est homo. E. necessariò est animal.*

25. *II.* In omnibus figuris alterâ purâ, alterâ necessariâ, formaliter sequitur Conclusio pura. Ita Horn. d. 7. Log. t. 43. Keslerus n. 9. c. l. Arnis. c. l. p. 401. *Hoc tutissimum in hac materiâ. Secùs forma non firmè procedet ad Conclusionem aut necessariam, aut contingentem. Ita: O. currens necessariò est animal: Petrus est currens. E. est animal. Si ad modales Conclusiones deflectas, non semper sequetur Conclusio. Etsi enim major terminus necessariò dicatur de medio: Minor tamen de eo contingenter dici potest, & sic non potest minor majori inferri necessariò. Et consequenter Logicus dimisso modo, qui ex materiâ est eliciendus, accipit id, quod per formam certò consequitur, quod est Conclusio pura. Vt sunt verba Arnisei c. l. Quibus consentit* Cl. Cor. Mart. c. l. c. 13. *Docuit* Arist: I. prior. c. 9. *& ex eo* Flacius c. l. c. 18. Scheiblerus c. l. nu. 100. Heymburger. d. mod: s. 3. §. 6. & alij. In. I. fig. ex majore necessariâ, minore purâ, sequi Conclusionem necessariam. *Nam Conclusio hic assimilatur ma-*

tur majori. V. t. 18. *Vt: O. animal necesſariò ſentit. O. homo eſt animal. E. omnis homo necesſariò ſentit. Per formam hoc non ſemper conſequitur. Nam* Contrà: *O. ambulans necesſariò movetur. O. homo ambulat. E. O. homo necesſariò movetur. Quod falſum.* Pacius *abſolutè & ſimpliciter minorem eſſe veram debere vult; Hic tantùm contingenter ſit vera:* Monlorius l. 1. prior. c. 9. & Heymb. c. l. *Concluſionem veram ajunt de necesſitate hypotheticâ, poſito, quòd ambulet, non abſolutâ.* V. t. 22. Weremberg. ex: Lo: 10. c. 8. *cum majus extremum de medio in majore necesſariò dicitur, & de minore extremo ſic dici ait. Sed hæc docent, hanc rem ex reſpectibus materiæ & terminis ſibi attributis eſſe dijudicandam, ex quibus tutisſimè judicium horum ſumitur, ut dictum: Per formam nil amplius, quàm purum colligitur. Et ſi Concluſio imitaretur modum necesſitatis in majore, abſolutè necesſaria esſet, non hypotheticè ſaltem: Nam major talis. Prædicat enim genus de ſpecie, quod ſimpliciter necesſarium, non hypotheticè tantùm. Ergo tamen* Monlorij & Werembergij *excuſatio non ſatisfaciet.*

26. In 2. fig. tribus modis prioribus prop. negans necesſaria, & affirmans pura dant Concluſionem necesſariam. Ariſt. c. l. c. 10. *Vt: Nullus lapis necesſariò eſt animal. O. homo eſt animal. E. nullus homo necesſariò eſt lapis.* Contrà: *Nullum animal necesſariò eſt currens. O. homo eſt currens. E. nullus homo necesſariò eſt animal, Quod abſurdum.* In 3. fig. prop. negans necesſaria, altera pura, dant Concluſionem necesſariam. *Vt: O. homo necesſariò non eſt brutum. O. homo eſt animal. E. quoddam animal necesſariò non eſt brutum.* Contrà: *O. leo necesſariò non eſt equus. O. leo eſt brutum. E. quoddam brutum necesſariò non eſt equus. At hoc contingens eſt, non necesſarium. Potiùs vi formæ hic infertur Concluſio pura.*

27.

27. *III.* In omnibus figuris altera præmissa purâ, alterâ Contingente, Conclusio formaliter est pura. *Arist. vicissim quasdam regulas hic habet, ut educatur interdum Conclusio contingens. Vt:* In 1. fig: ex Majore contingenti, minore purâ sequitur Conclusio contingens. l. 1. prior. c. 14. *Vt: Conting. omnem doctum fulgere instar stellæ. Quid: homo est doctus. Ergò c. q. h. fulgere instar stellæ.* Contrà: *Contingit omne bipes esse hominem. O. rationale est bipes. E. contingit quoddam rationale esse hominem. Quod falsum. Nam hoc necessarium est.* In 2. fig. Vniversalis negans pura, affirmans contingens, Conclusionem dant contingentem, c. l. c. 17. *Vt nullus canis est leo. Quoddã currens contingenter est leo. E. quoddam currens contingenter non est canis.* Contrà: *Nullus homo est leo. Quoddam brutum contingenter est leo. E. quoddam brutum contingenter non est homo. Quod falsum. Nam omne brutum necessariò non est homo.* In 3. figurâ præmissa, quæ reductivè major esset, contingens, altera pura, dant Conclusionem contingentem. c. l. c. 20. *Vt: Contingit omnem hominẽ esse album. O. homo est corpus. E. contingit quoddam corpus esse album.* Contrà: *Contingit omnem hominem moveri. Quidam homó est currens. E. contingit quoddam currens moveri. At hoc necessarium est, non contingit. Ex formâ istæ regulæ non procedunt, sed ex materiâ. Formaliter ergò potiùs dicendum*, Ex alterâ purâ, alterâ contingente. sequi Conclusionem puram, *Et hoc in toto purarum & modalium commistũ generaliter asseverandum, si formam inferendi Catholicam servare velis.*

28. *Hactenus* de Syll. modali primario: *Sequitur* secundarius, *qui constat prop. modalibus secundarijs; Quales sunt exponibiles. De hujus consequentiâ, in quâ sæpè etiam à magnis viris aberratũ,* Vt dec. 1. d. 7. c. 15. seq. *exempla data sũt.*

breviter ſequentia teneantur. 1. Minor in 1. figurâ aliam determinationem exponibilẽ habens, quæ non erat in majore præmiſſa, formaliter non dat Conſequentiam. Facit enim ſemper 4. terminos vel ſono, vel ſenſu: & interdum minorem virtute ſenſus negantem importat, uti excluſiva & exceptiva. Exempla dec. 1. Miſc. c. l. vide. 2. Excluſiva ubi pars medij termini eſt, Concluſionem ingredi non debet. Vt: Qui ſolus nos redemit, eſt Salvator noſter. Chriſtus ſolus nos redemit. E. eſt Salvator noſter. Non. E. ſolus eſt Salvator noſter. Cui ſoli ſumma in Rom. Imperio eſt conceſſa majeſtas, eſt monarcha. Imperatori Rom. ſoli ſumma in R. J. e. c. m. E. eſt Monarcha. Non, E. ſolus eſt Monarcha. 3. Ex meris excluſivis affirmativâ copulâ conſtantibus ad concluſionem excluſivam affirmantem bona eſt conſequentia; In 2. fig. etiam, ſi aliqua præmiſſa negans exiſtat. Valet enim in omni materiâ, nec inſtantia falſitatis adferri poteſt. Vt, ſolum rationale eſt riſibile. Solus homo eſt rationalis. E. ſolus homo eſt riſibilis. Poteſt reſolvi in hos ſyllogiſmos: Rationale eſt riſibile. Homo eſt rationalis. E. h. e. riſ. Et: Non rationale non eſt riſibile. E. non homo non eſt riſibile, & conſequenter ſolus homo eſt riſibilis. Sic enim in infinita & negativa excluſivas reſolvendas, ubi veræ ſunt, Logici docent. Sic: Solum rationale eſt Medicus. Solus homo eſt rationalis. E. ſolus homo eſt Medicus. Tantùm omne rationale eſt docile. Tantum omnis homo eſt rationalis. E. tantùm o. h. eſt docilis. Dices: Nova determinatio in minore termino minori additur, quæ non in Majore erat, quod in 1. figur. vetitum & 4. terminos ac minorem 1. fig. negantem introducis. R. Erat ſimilis determinatio jam in Majore. Nam ex meris excluſivis proceditur. Et ſic licet eandem Minori addere. Secus eſt in alijs exemplis, ubi Majores abſolutæ ſunt. Deinde nec Minor hoc modo eſt negans: Sed ex infinitis terminis

Majo-

Majoris procedit, ut resolutio docet. Qui processus ex infinitâ Minore, si ex Majore resumatur, est legitimus. Sic in 2. figurâ: *Solum ens finitum est mutabile. Solus Deus non est mutabilis. E. Solus Deus non est ens finitum. Solum om. rationale est risibile. Solum nullum brutum est risibile. Ergò solum nullum brutum est rationale.* 4. A majore exclusivâ affirmante, minore absolutâ affirmante, ad Conclusionem nec exclusivam nec absolutam V. C. *Vt: Solus homo est Medicus. Corydon est homo. Ergò solus Corydon est Medicus. Vel E. Corydon est Medicus. Solus homo est rationis capax. Rusticus est homo. E. solus rationis capax. Solum animal ridet. Brutum est animal. E. Brutum rid. vel b. sol. ridet, N. V. C.* 5. A majore absolutâ, minore exclusivâ affirmante ad Conclusionem absolutam, non exclusivam V. C. *Vt: Qui eligunt Imperatorem Romanum, sunt principes Imperij. Soli Electores eligunt. E. Electores sunt pri. Im. Non, E. soli elect. s. p. I. In majore medium absolutè ponitur, non ergò plus de minore in Conclusione inferre potest. Inferret autem, si cum exclusione inferret.*

29. 6. A majore exclusivâ affirmante, minore absoluta negante ad Conclusionem absolutam V. C. *Major n virtutem infiniti subjecti continet, unde in minore prædicatum infinitum fit, & sic legitimè proceditur. Vt. Solus homo est docilis. Bestia non est homo. E. non est docilis. Major huic æquipollet: Non homo non est docile. Vbi subsumitur, Bestia est non homo. Hoc infinitè affirmatum, & consequentiam 1. fig. non lædit.* 7. In 2. fig. â majore exclusiva, minore absoluta, aut majore absolutâ & minore exclusiva, nec ad conclusion. exclusivam, nec absolutam V. C. *Vt: Solum animal ridet. Bestia non ridet. E. bestia n. e. a. Vel, sola best. n. e. a. Vtrumq; falsum. Nullum brutum est risibile. Solum sensitivum est risibile. E. solum sensitivum non est brutum, Vel, sensitivum non est brutum; utrumq; falsum est.*

Nullus spiritus est corporeus. Sola substantia est corporea. E. sola subst. non est spiritus, Vel, E. subst. non est spiritus, utrumq; falsum. 8. Exclusiva exclusi prædicati ad prædicatum ut determinatio aliqua est referenda, non subjectum. Vt: Prædicabilia tantùm sunt 5. *Prædicamenta non sunt tantùm. 5. E. non sunt prædicabilia.*

30. 9. In limitativis non minori & Conclusioni addatur limitatio, nisi præmissa fuerit in majore. *Falsa enim emerget Conclusio.* V. dec. I. c. l. 10. *Om. vera limitatio Logica ad copulam & prædicatum pertinet, non subjectum, eoq; sensum in ratiocinando fundere debet.* V. d. 8. t. 24. Et dec. I. c. l. t. 16. *Vt: Essentia divina secundùm rem est Pater. Filius est essentia divina secundùm rem. E. filius est Pater secundùm rem. Redigatur limitatio ad prædicatum majoris, Ess. di. est pater secundùm rem. Fil. est ess. divina. secund. rem. Et medium erit limitatum in minore, cum absolutum esset in Majore, & sic 4. termini erunt. Similis farinæ est Syllogismus* Servi in V biquet: triumph. p. 20. *Idem ille, qui ab æterno gloriam divinam ap. Patrem habuit, petit se glorificari. Christus secundùm divinitatem habuit gloriam ab æterno. E. s. divin. petit se glorificari. Medium in minore limitatur, cum in majore absolutè ponitur. Sic 4. terminis infertur, ac sensus minoris, si limitationem ad subjectum cogas, alienissimus erit, Christus secundùm divinitatem sc. existens glor. h. a. e. & nihil contra nos & nostram sententiam inferetur.*

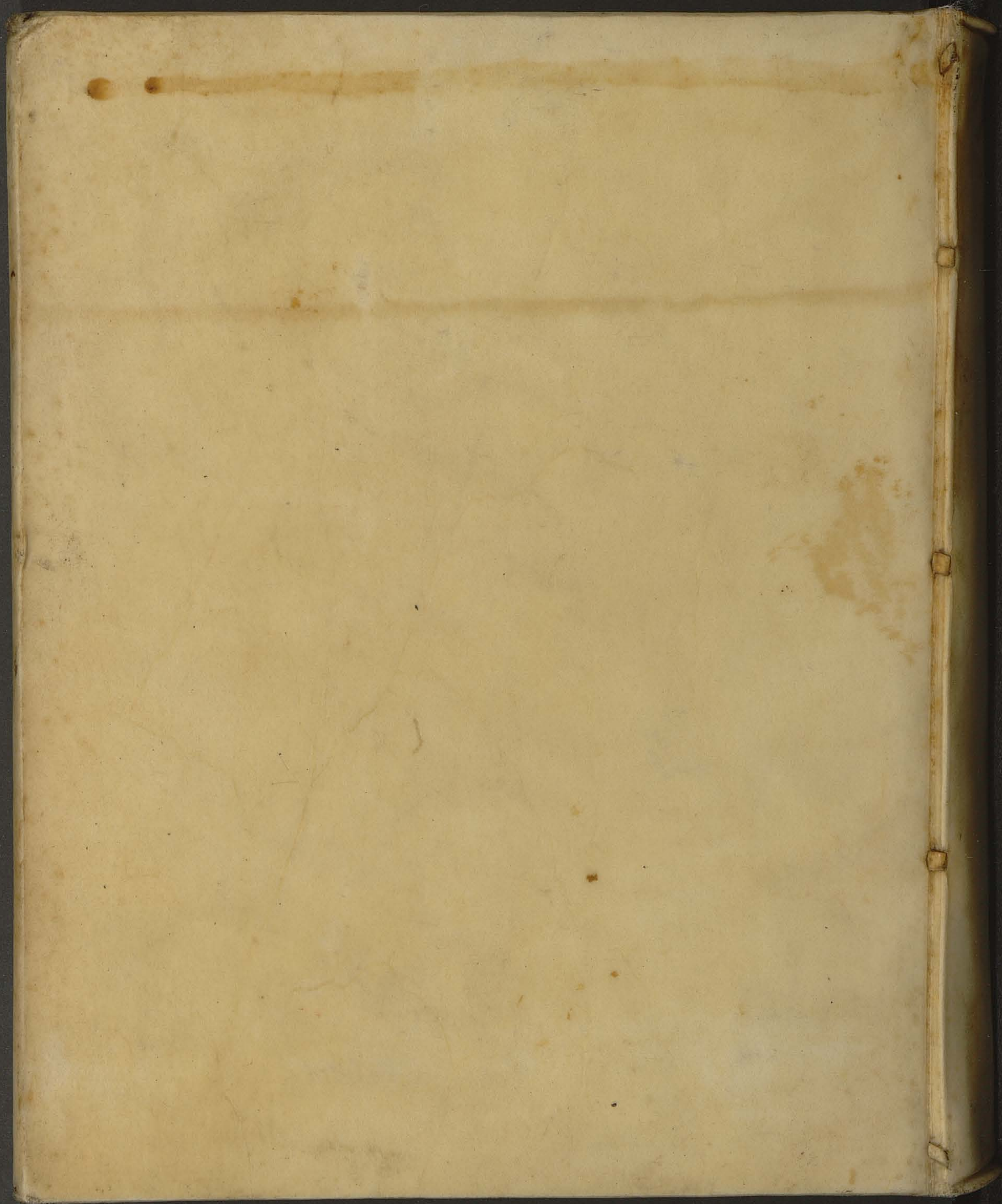
31. *Sic &* divisio *Syllog. Modalis fuit: sequitur* Affectio, *perfectio aliqua post definitionem & divisionem ei competens. Hæc* cùm *genesis & analysis ejus est, quæ* ex. t. 8. seq. *patet:* Tùm *difficultas ejus, euporia, reductio, potestates, utilitas & similia, quæ partim* ex. t. 3. *partim* d. II. t 27. seq. *patere possunt. Et hæc de* difficili Syllog: modali *universìm dicta sufficiant.*

Auctaria.

I. *Adhuc de* Copula Tropicâ *dubia quædam ad completiorem doctrinæ istius traditionem expedienda restant.* Dices 10. Nemo *nostrorum antehac ita de copulâ sensit, ut tu. Omnes absolutè tropum copulæ inesse negârunt. R. Vbi aliquid asserere cogit veritas, frustra hominum obtenditur authoritas, quæ veritati præscribere non habet. Falsum etiam, neminem nostrorum id de Copulâ statuisse.* D. Jac. Martini loco *sub auctar. disp: 11. citato id asserit.* D. Grauverus c. 3. absurd. §. 10. *primò in ipsis partibus propositionis tropum collocandum docet, postea ad prædicati & subjecti respectum accommodandum, Vbi inverso ordine procedant Calvinistæ. Iam ille respectus in & ex copulâ attribuente prædicatum subjecto est,* Vt d.8. t. 4. 6. *visum. Et secundariò ergò tropus in eâ collocari poterit, quod nos intendimus.* Piccartus *idem statuit in dictatis manuscriptis, sed quæ nondum publicè edita esse scio.* D. Luthero *idem tribuit* Pareus, l. 3. d. Euchar: c. 14. p. 147. *quòd* τὸ *est interdum pro significat poni concedat* T. 2. Ien. de adoran. sacram ad Waldenses, f. 222. b. *Sed pessimâ fide.* Lutherus n. c. l. *id expressè negat. Et conditionatè saltem loquitur:* Si de petrâ Mosis in deserto loquerer, & dicerem, Chr⁹ est corporea petra in deserto: *hic me cogeret fides, ut voculam est sic intelligere me oporteret, Christus est significatus per corpoream petram Mosis. Nam fides non patitur, ut Christus, qui homo est, naturalis lapis sit. A conditionato a. sermone absolutum inferre nec Logica, nec veritas permittit: Nec de corporeâ petrâ* Paulus in 1. Cor. 10. *vel quisquam alius ita loquitur, quòd sit Christus. Spiritualem petram Christum vocat* Paulus c. l. v. 4. *De corporeâ petrâ nunquam ita.* II. Tropus *non potest nisi in re prædicati esse, quæ subjecto attribuitur. Sed copula non est ista res*

prædicati, sed modus & medium uniendi illam subjecto tantùm. R. Non potest nisi in re prædicati esse sc. ut in immediato & primario subjecto, sic n. voces rerum tantùm vertuntur à significatis propriis in aliena: Benè tamen Vt in mediato & Secundario. Sic etiam in modis rerum esse potest. Sic modus essendi vulpem in Herode est tropicus. Et sic etiam voces modorũ tropi capaces erunt, quà vocib. rerũ adjacent & cum illis unum conjunctum simùl faciunt. Sic modus essendi proprius est in hominem esse animal: improprius in hominem esse lupum. Modi imitantur in nonnullis res, quarum sunt modi: & sic & cum illis prædicata quædam participant. Vt esse substantialem vel accidentalem, essentialem vel non essentialem, finitum vel infinitum, realem vel notionalem, proprium vel improprium. 12. Copula non habet significatum rei propriæ vel impropriæ, Sed tantùm copulat & unit. E. nec tropum habere potest. R. Non habet significatum rei modo contradistinctæ: benè tamen rei latè sumptæ, ut & modum includat, actus nempe existendi, agendi, patiendi, & hujus ratione tropum cum materiali significato prædicati sustinere potest. V. d. 8. t. 5.6. & Coroll. dis. p. 9.

2. Theologiam etsi alij aliter describant, commodissimè tamen habitus animi mistus principalis definiri potest, objecta spiritualia omnia adæquatè explicans, & modum spiritualiter hominem perficiendi proponens. Dividi in theoreticam & practicam potest. Theoretica, quæ objecta credenda & non à nobis agibilia proponit. Vt scriptura, Deus, actus divinus, ut intellectio, volitio, decretio, generatio, prædestinatio, creatio, gubernatio, provisio, restitutio hominis, Revelatio voluntatis legalis & Evangelicæ, vocatio, regeneratio, justificatio, adoptio, sanctificatio, &c. Practica, quæ objecta agibilia & πρακτα proponit. Hæc vel in ideâ, in generalib. & specialib. agendis, Vt observantia spiritualis, religio, Charitas, bona opera, mala opera, peccata, pœnæ, calamitates, agenda statuum, ut Ministerij, Magistratus, Conjugij, & similia: vel in exemplo, Vbi ortum, progressum & statum Ecclesiæ repræsentabit in mundo. Hæc Theol. Historica dici poterit.

H NICOLAI
OPERA.
TOMUS II.